

Н.М. Смольнякова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В умовах інтенсивного розвитку економіки, культурних зв'язків, впровадження у всі сфери діяльності інформаційних технологій зростає потреба суспільства у конкурентоспроможних фахівцях, які мають високий творчий потенціал. Провідні заклади вищої освіти не можуть надавати освітні послуги всім громадянам, які прагнуть отримати якісну вищу освіту. Застосування дистанційної форми навчання допомагає вирішити одне з найважливіших завдань, що стоять перед освітньою сферою, – надання громадянам рівних можливостей отримання якісної освіти будь-якого рівня незалежно від місця проживання, професійної діяльності, обмеження фізичних можливостей.

Процес розвитку дистанційного навчання у вищій школі супроводжується низкою протиріч. З одного боку, використання дистанційних освітніх технологій сприяє більшій доступності вищої освіти, а з іншого, – складнощі з організацією контролю навчання, недостатнє розроблення критеріїв оцінки його якості може привести до зниження рівня підготовки здобувачів вищої освіти.

Однією з найважливіших підсистем дистанційного навчання є система контролю. Зворотній зв'язок, у тому числі оцінка успіху здобувачів, є для дистанційного навчання ключовим, оскільки викладач контактує зі студентами опосередковано в умовах інформаційного освітнього середовища. Окрім того, здобувачі мають різні здібності та можливості для засвоєння знань, що потребує індивідуалізації оцінки та контролю. Дистанційна освіта передбачає застосування усіх видів педагогічного контролю, а саме: вхідного, поточного, тематичного, рубіжного, підсумкового та заключного.

Система дистанційної освіти використовує практично всі відомі організаційні форми контролю, які доповнюються спеціально розробленими комп'ютерними програмами, що дозволяє зменшити навантаження на викладача та посилити ефективність і своєчасність контролю. Отже, використання нових освітніх технологій розширює можливості контролю навчального процесу. В той же час система дистанційного навчання відрізняється від традиційних форм отримання освіти збільшенням кількості форм контролю, оскільки він є ефективним механізмом зворотного зв'язку між здобувачем освіти та викладачем.

Оцінка результатів пізнавальної діяльності здобувачем вищої освіти в дистанційному навчанні має наступні форми контролю. Однією з найефективніших його форм, найдемократичнішою, масовою та економною за часом є тестування. Тести дозволяють у короткі терміни перевірити знання значної кількості здобувачів, виявити прогалини в засвоєнні навчального матеріалу, застосовувати методи математичної статистики для оцінки ступеня його засвоєння, і можуть використовуватись у будь-якому з видів контролю. Однак, в силу наявності еталонних відповідей на тестові завдання, використовувати їх для виконання робіт творчого характеру на вищих рівнях засвоєння недоцільно. Це стосується і тестів з відкритими відповідями.

Під час вивчення певної теми можуть надаватись завдання на проведення досліджень за нею та підготовку письмового звіту. Ці завдання здобувачі можуть виконувати індивідуально або сумісно з іншими підготувати колективний звіт. Ще однією формою дистанційного навчання та контролю є освітній web-квест – сайт, сторінки якого пов'язані між собою та розміщені в Інтернеті здобувачами вищої освіти під час створення навчального проекту. Сайт може мати як сторінки, створені здобувачами за підсумками проведеного дослідження, так і посилання на сторінки інших сайтів, які мають логічний зв'язок з матеріалом, що вивчається.

Невід'ємною частиною навчального процесу дистанційного навчання є телеконференція. Ця форма контролю використовується в якості залікової роботи у разі необхідності обговорення певної проблеми, а також виявлення глибини засвоєння та розуміння теми здобувачами. Організація телеконференції може проводитись у відстроченому режимі або в режимі реального часу. В її ході здобувачі оцінюються за ступенем активності участі в дискусії, вмінням ставити питання за темою та надавати аргументовані відповіді, точністю використання термінів. Розробка певного проекту на основі вихідних даних, наданих здобувачеві, може використовуватись в якості рубіжного та підсумкового контролю. В якості останнього можуть застосовуватись групові проекти. Виконуючи їх, кожний учасник групи працює над своєю частиною, які потім узгоджуються, об'єднуються в основний проект і захищаються.

Контроль освітньої діяльності – найважливіший елемент дистанційного навчання, оскільки визнання за межами навчального закладу дипломів і сертифікатів в першу чергу залежить від того, наскільки реальними знаннями володіє фахівець.